

Totisesti: kaiken, minkä te olette tehneet yhdelle näistä vähäisimmistä veljistäni, sen te olette tehneet minulle.

(Matt. 25:40)

Kirkkoturvakäytäntö seurakunnissa 2015

Kannen kuva: Ystävyiden ikoni

Kristus ja Pyhä Menas, koptilainen ikoni 500-luvulta.

Taizéssa tämä on nimetty ystävyiden ikoniksi. Menas oli Bawitin luostarin johtaja.

Ikonin vasemmassa yläkulmassa sädekehän vieressä on koptin kielellä teksti *Isä Menas Vartija*.

Kristuksen sädekehän vieressä on teksti *Vapahtaja*.

Ikonissa Menas ja Vapahtaja kulkevat rinnakkain ja Kristuksen käsi on Menaksen olkapäällä.

Sommittelu on tavallisuudesta poikkeava, sillä Kristusta ei ikoneissa yleensä kuvata koskettamassa muita kuin Jumalanäitiä. Tällä eleellä osoitetaan, että hän ottaa kantaakseen taakat, jotka painavat ystävää. Ikoni kutsuu meitä ystävyteen Jumalan ja toisten kanssa.

Ystävyiden ikoni oli Euroopan kirkkojen konferenssin Siirtolaisuus 2010 -teemavuoden tunnuksena.

1 JOHDANTO	4
2 PERIAATTEET JA TOIMINNAN LÄHTÖKOHDAT	7
2.1 KIRKKOTURVAN PERIAATTEET	7
2.2 KIRKKOTURVATILANTEEN LÄHTÖKOHDAT.....	10
2.3 KANSAINVÄLINEN SUOJELU JA OLESKELULUVAT.....	12
2.4 PERHEEN MÄÄRITTELY	16
3 KIRKKOTURVAN KÄYTÄNNÖT.....	18
3.1 TUKITIIMI JA VAPAAEHTOISET	18
3.2 TERVEYDENHUOLTO	18
3.3 PERUSOPETUS	19
3.4 LAPSET JA NUORET KIRKKOTURVATILANTEISSA.....	20
3.5 HENKINEN JA HENGELLINEN TUKI.....	21
3.6 TIEDOTTAMINEN JA YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAMINEN	23
3.7 KIRKKOTURVATILANTEEN LOPETTAMINEN	24
4 PROSESSIOHJAUSMALLI.....	26
5 LINKKEJÄ.....	28
5.1 PAKOLAIS-, LÄHETYS- JA KEHITYSYHTEISTYÖJÄRJESTÖJÄ.....	28
5.2 KIRKOLLISIA YHTEYKSIÄ	29
5.3 IHMISOIKEUSJÄRJESTÖJÄ	30
5.4 LASTEN OIKEUDET	31
5.5 VAMMAISJÄRJESTÖJÄ	31
5.6 AVUSTUSJÄRJESTÖJÄ.....	32
5.7 MIELENTERVEYSJÄRJESTÖJÄ.....	32
5.8 LOMAKKEITA JA MUITA HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ.....	33
6 PIKAOHJEET	34

INFORUUDUT

[Dublin-asetus](#)
[Pakolainen](#)
[Paperiton](#)
[Perheenyhdistäminen](#)
[Säilöönotto](#)
[Turvapaikanhakija](#)
[Valmiussuunnitelma](#)

[Liite: Miten toimimme Espoon seurakunnissa, jos joku hakee meiltä suojaa tai turvaa](#)

1 JOHDANTO

Kirkkoturva on yleiskristillinen käytäntö, jolla on vuosisatainen perinne. Eri aikoina erilaiset yhteiskunnan marginaaliin joutuneet ryhmät ovat hakeneet turvaa temppeleistä. **Kirkkoturvakäytännöllä tuetaan ja autetaan niitä, jotka ovat Suomessa ns. paperittomina tai ihmisiä, jotka ovat muutoin joutuneet Suomen säädösten kannalta määrittelemättömään ja oikeudettomaan asemaan.** Taustalla on yleensä havainto tai epäily siitä, että turvatun turvapaikkahakemuksen käsittelyssä on ollut virheitä tai puutteita. **Kirkkoturvakäytäntö on avoin ja väkivallaton.** Se on luonteeltaan asioihin puuttuminen, jolla pyritään varmistamaan keskuudessamme elävien siirtolaisten oikeudenmukainen ja inhimillinen kohtelu.

Suomessa kirkkoturvatoiminta on ollut verrattain pienimuotoista. Tapauksia on ollut vuosittain muutamia. Seurakuntien ja luostareiden lisäksi myös yksittäiset kansalaiset tai ryhmät ovat ottaneet suojiinsa vaikeissa tilanteissa olevia siirtolaisia. Se täydentää valtion toimintaa keskuudessamme elävien siirtolaisten tukemisessa. Tukemalla turvaa hakevien ihmisten vuoropuhelua viranomaisten kanssa kirkot edistävät ihmisoikeuksien toteutumista Suomen maahanmuuttopolitiikassa.

Suomessa ei ole erillisiä kirkkoturvasta vastaavia seurakuntia, vaan kirkkoturva on kirkon diakonista vastuuta. **Lähtökohtana on se, että avuntarpeessa olevia autetaan riippumatta heidän statuksestaan Suomessa.** Niiden, joita kukaan muu ei auta, tulee erityisesti olla seurakunnan huomion ja diakonian kohteena. Julkisessa keskustelussa kirkoilta vaaditaan usein selkeää heikoimpien puolelle asettumista. **Kirkkoturvakäytäntö onkin vahva sosiaalieettinen kannanotto** niiden puolesta, jotka ovat yhteiskunnassamme kaikkein haavoittuvimmassa asemassa.

Kaikki kristityt ovat kanssakulkijoita lähimmäisilleen. Seurakunnan tarjoama konkreettinen tuki on olemukseltaan myös henkistä; se on lähimmäisen hädän huomioimista ja todeksi ottamista. Seurakunta ja seurakuntalaiset voivat kulkea rinnalla vaikeissa elämäntilanteissa monin eri tavoin. **Kirkkoturvakäytäntö on toimintatapa äärimmäisessä tilanteessa, jossa muut avustuskeinot eivät ole riittäviä.** Kirkkoturvatilanteissa kohdataan ihmisiä, jotka pelkäävät henkensä puolesta ja kokevat, etteivät ole tulleet kuulluiksi. Kristillinen ihmiskäsitys

perustuu siihen, että kaikki ihmiset on luotu Jumalan kuvaksi. Ihmisarvo on pyhä ja loukkaamaton ja kaikille yhteinen. Meillä on velvollisuus tunnistaa ja auttaa niitä, jotka ovat yhteiskuntamme syrjään siirrettyjä, vähäosaisia ja yksinäisiä.

Kirkko on osallistava ja osallistuva yhteisö, joka toimii Jumalan armon välikkappaleena. Kirkkoturvassa tulee ilmi myös kirkon lähetystehtävä osana sen olemusta: kirkko julistaa evankeliumia, kun se toteuttaa perustehtäväänsä ja kulkee hädänalaisten rinnalla.

Viimeaikaiset kansainväliset konfliktit ovat lisänneet siirtolaisuutta ja turvaa hakevien määrää huomattavasti. Yleensä ihmisiä liikkeelle laittavia syitä on useita. Ihmiset saattavat paeta vainoa, hyväksikäyttöä, henkistä tai fyysistä väkivaltaa. Liikkeelle laittavia syitä ovat myös esimerkiksi köyhyys tai luonnonkatastrofit, joiden vaikutus pakolaisuuteen ja siirtolaisuuteen kasvaa jatkuvasti.

On selvää, että ihmiset eivät jätä kotejaan, perheitään ja sukulaisiaan kevein perustein. Monelle siirtolaiselle seurakunta tai muu uskonnollinen yhteisö on paikka, jonka puoleen apua tarvitseva luonnollisesti kääntyy.

Suomi kuuluu maailman vauraimpien maiden joukkoon, ja sen vuoksi Suomella on myös moraalinen velvollisuus kantaa vastuunsa kansainvälisestä suojelusta v. Poliittinen tilanne on viime vuosina kärjistynyt kaikkialla Euroopassa. Suomen maahanmuuttopolitiikkaa on tiukennettu ja sen painopiste on työperäisessä mahanmuutossa, joka perustuu yhteiskunnan työvoimantarpeeseen. Humanitaariset velvoitteet jäävät usein taloudellisten tavoitteiden jalkoihin. Suomesta turvaa hakevat ovat yksi yhteiskuntamme haavoittuvimmassa asemassa

Pakolainen

Pakolaisuuden edellytykset ja pakolaisille kuuluvat oikeudet määritellään Geneven pakolaissopimuksessa.

Arkisessa kielenkäytössä käsitettä käytetään yleisesti ihmisistä, jotka ovat paenneet kotiseudultaan.

Pakolaissopimuksen keskeinen säännös on palautuskielto. Sen mukaan sopimusvaltio ei saa palauttaa pakolaista alueille, joissa hänen henkeään tai vapauttaan uhataan rodun, uskonnon, kansalaisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi.

Turvapaikanhakija

Turvapaikanhakija hakee pakolaisen statusta. Juridisesti turvapaikanhakija ei siis ole välttämättä pakolainen.

Turvapaikan myöntämiseen ei vaikuta se, onko hakija tullut maahan laillisesti vai laittomasti.

Paperiton

Paperiton on henkilö, jolla ei ole voimassa olevaa, viranomaisen myöntämää lupaa oleskella maassa. Ihminen voi päätyä paperittomaksi esimerkiksi oleskeluluvan tai viisumin umpeuduttua. Paperittomilla ei ole oikeutta peruspalveluihin. Myös joidenkin laillisesti maassa oleskelevien siirtolaisten tilanne on rinnastettavissa paperittomuuteen.

olevista ryhmistä. He voivat olla kidutuksen, pahoinpitelyn ja ihmiskaupan uhreja. Kotimaassaan he ovat voineet joutua viranomaisten osalta kaltoin kohdelluiksi, jolloin luottamusta suomalaisiin virkamiehiin ei välttämättä ole. Usein pitkään jatkuvat oleskelulupa- ja turvapaikkaprosessit ovat henkisesti raskaita ja estävät tulevaisuuden suunnittelun. Monet ovat tulleet Suomeen suurin odotuksin ja toivein ja kohdanneet uuden ahdistuksen turvapaikkaprosessin myötä. Jotkut ovat mielenterveydeltään hauraita ja hoidon tarpeessa.

Tämä opas täydentää Suomen ekumeenisen neuvoston Kirkko turvapaikkana -julkaisua (2007). Opas keskittyy erityisesti kirkkoturvatilanteisiin, mutta siitä voi olla apua myös muissa oleskelulupiin liittyvissä tilanteissa. Seurakunnat ovat Suomessa majoittaneet viimeaikoina

myös turvapaikanhakijoita. Nämä tilanteet kuitenkin poikkeavat varsinaisesta kirkkoturvasta. Turvapaikanhakijoilla on oikeus oleskella maassa turvapaikanhakuprosessin ajan.

2 PERIAATTEET JA TOIMINNAN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Kirkkoturvan periaatteet

Kirkosta turvaa hakevan elämäntilanne on usein ensimmäisen yhteydenoton aikaan kaoottinen. Seurakunta, luostari tai kristillinen yhteisö kohtaa turvaa hakevan arvokkaasti ja kunnioittaen, ja hänen kokemansa hätä otetaan vakavasti. Kirkkoturvatilanne on spontaani ja syntyy välittömästi avuntarpeesta. Tästä syystä **kirkot eivät tarjoa tai mainosta kirkkoturvaa julkisesti**. Lähtökohtana on turvaa hakevan avunpyyntö. Seurakunnan perusolemuksen kuuluu kaikkien apua tarvitsevien kohtaaminen, rinnalle asettuminen ja mahdollisuuksien mukaan auttaminen. Tämä ei vielä tarkoita sitä, että kyse on kirkkoturvakäytännön soveltamisesta.

Verkostoituminen ja avoimuus

Kirkkoturvatilanteissa pyritään lähtökohtaisesti avoimuuteen. Kirkkoturvatilanteessa seurakunnan rooli on turvaa hakevan ja viranomaisten välisen keskusteluyhteyden tukeminen ja ylläpitäminen. Paikalliselle poliisille tiedotetaan, että seurakunta on ottanut ihmisen suojiinsa. Poliisin suhtautumisessa kirkkoturvatilanteisiin on ollut Suomessa suuria paikallisia vaihteluita. Avoimuus luo luottamusta eri toimijoiden kesken ja hälventää mahdollista vastakkainasettelua. Niin viranomaisten kuin seurakunnan työntekijöidenkin johdonmukainen toiminta sekä selkeät käytännöt auttavat Suomesta turvaa hakevia luottamaan oikeuksiensa toteutumiseen.

Joissakin tilanteissa poliisin ja seurakunnat kannat voivat poiketa toisistaan niin voimakkaasti, että seurakunnassa toimivat yksityishenkilöt päättävät piilottaa turvaa hakevan. Tällöinkin tulee pyrkiä avoimeen keskusteluyhteyteen. Seurakunnan työntekijöiden tai viranhaltijoiden tai muutoin seurakunnan nimissä toimivien ei tule päätyä piilottamaan turvaa hakevaa, koska siitä voi seurata joko työ- tai virkamiesoikeudellisia tai rikosoikeudellisia sanktioita. Jos turvaa hakeva itse piiloutuu ilman, että seurakunta tai sen henkilöstöön kuuluva on asiasta millään tavalla tietoinen, ei sanktioita yleensä seuraa.

On tärkeää, että rakennetaan luottamukselliset suhteet ja keskusteluyhteys poliiseihin hyvissä ajoin, jolloin myös mahdolliset kirkkoturvatilanteet ja turvapaikan hakijoiden avustaminen voidaan hoitaa mahdollisimman hyvin. Keskinäinen luottamus ja avoin yhteistyö helpottavat kuitenkin niin poliisin kuin seurakunnankin työtä ja on ennen kaikkea turvatun kannalta paras vaihtoehto.

Kirkkoturvatilanteessa kirkkoherran on hyvä tehdä kirjallinen tiedonanto poliisille. Kirkkoturvatilanteen taustalla on usein turvapaikanhakijan epäluottamus viranomaisten toiminnan oikeudenmukaisuuteen tai epäily siitä, että kaikkia hakijan tilanteeseen vaikuttavia tekijöitä ei ole otettu huomioon. Tämä haastaa seurakunnan ja sen jäsenet paneutumaan hakijan tilanteeseen ja tarvittaessa vaatimaan viranomaisilta lain avoimuusperiaatteiden mukaista toimintaa. Joskus on puolustettava turvapaikanhakijan oikeutta saattaa oma asiansa puolueettoman tuomioistuimen tutkittavaksi. Näihin vaatimuksiin seurakunnan jäsenillä on oikeus demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä.

Tarkoitus on, että kirkkoturva on seurakunnan yhteinen asia. Turvatusta kannetaan vastuuta yhteisönä. Turvaa hakeneella on oikeus myös yksityiselämän suojaan, mistä syystä hänen tilanteeseensa liittyviä seikkoja ei tule kuitenkaan kertoa avoimesti koko yhteisölle. Ensimmäistä kertaa kirkkoturvatilanteen kohtaavan seurakunnan on hyvä pyytää **konsultaatioapua**. Neuvoja ja tukea voi kysyä seurakuntien tai seurakuntayhtymien maahanmuuttajatyöstä vastaavilta työntekijöiltä, hiippakuntien kansainvälisen työn asiantuntijoilta tai kirkkohallituksen maahanmuuttajatyön asiantuntijoilta (Marja-Liisa Laihia, Tiina Saarela). Myös toisilla kirkkokunnilla on kokemuksia kirkkoturvatilanteista. Tilanteesta riippuen voi olla hyödyllistä hakeutua yhteistyöhön jonkin toisen kirkkokunnan seurakunnan tai luostarin kanssa. Suomen Ekumeenisella Neuvostolla on tietoa ja kokemuksia eri kirkkokuntien kirkkoturvatapeuksista Suomessa ja muualla Euroopassa.

Turvattu on asiansa omistaja

Kirkkoturvatilanteessa turvattu joutuu tukeutumaan seurakuntaan voimakkaasti myös pienissä arkisissa asioissa. Hän on kuitenkin itse tilanteensa omistaja. **Turvatun subjektiviteetin tunnustaminen** ja sen kunnioittaminen on keskeinen periaate tilanteessa, jossa ihminen joutuu turvautumaan ulkopuoliseen apuun. Seurakunnan työntekijöiden tulee olla tietoisia turvaa hakevan itsemääräämisoikeudesta ja tukea turvattua niin, että hän itse

rohkaistuisi ja pystyisi ottamaan kantaa omaa tilannettaan koskeviin päätöksiin. Turvaa hakevan omaa vastuuta ei saa eikä voi ottaa häneltä pois. Kuitenkin seurakunnan työntekijät voivat joutua hoitamaan turvatun asioita tämän puolesta. Tällaisia tilanteissa on syytä keskustella turvapaikan hakijan kanssa ja tarvittaessa sopia asioiden hoitamisen tavoista ja mahdollisista tarpeellisista valtakirjoista, joita tarvitaan asioitaessa esimerkiksi apteekin, tilitoimiston, lakimiesten ja viranomaisten kanssa.

Etenkin pitkään jatkuva kirkkoturvatilanne, jossa turvatun liikkumisen ja toiminnan mahdollisuudet ovat rajalliset, saattaa passivoida turvattua. On tärkeää, että hän voi vaikuttaa arkeensa ja itseensä liittyvään päätöksentekoon mahdollisimman paljon. Turvatun asioita ei hoideta hänen ohitseen tai ilman hänen suostumustaan.

Keskeistä on, että kirkkoturvatilanteessa turvatun kanssa keskustellaan erilaisista vaihtoehdoista ja mahdollisista tulevista tilanteista. Epävarmassa tilanteessa eläminen on

turvatululle usein erittäin stressaavaa, ja vaihtoehdoista keskustelu luo kokemuksen arjen hallittavuudesta. Tilanteiden ennakoiminen ja niihin varautuminen helpottavat henkistä kuormaa. Epätietoisuus on turvatulle raskasta, minkä vuoksi tiedottaminen on tärkeää myös silloin, kun mitään erityistä ei tapahdu ja hakuprosessi ei etene.

Valmiussuunnitelma

Kirkkoturvatilanne syntyy tavallisesti yllättäen, joten etukäteen varautuminen mahdolliseen tilanteeseen on oleellista. Ennalta tehty valmiussuunnitelma auttaa äkillisessä tilanteessa. Seurakunnan henkilöstön vaihtuessa valmiussuunnitelma kuuluu myös uuden työntekijän perehdytykseen. On tärkeää huolehtia myös valmiussuunnitelman säännöllisestä päivittämisestä.

Ks. liite: [Espoon seurakuntien valmiussuunnitelma](#)

2.2 Kirkkoturvatilanteen lähtökohdat

Kirkkoherralla/johtavalla pastorilla on kokonaisvastuu kirkkoturvaprosessista. kirkkoturvan tulisi perustua kirkko- tai seurakuntaneuvoston päätökseen. Päätöksen tulee olla hyvin perusteltu. Tämä edellyttää sitä, että seurakunnassa perehdytään huolellisesti maahanmuuttoviraston päätökseen sekä sen perusteisiin, mutta myös turvaa hakevan elämäntilanteeseen laajemmin ennen päätöksen tekemistä. Kirkko- tai seurakuntaneuvoston pöytäkirja, jossa on päätös kirkkoturvatilanteesta, toimitetaan paikalliselle poliisille. Kiireellisissä tilanteissa, esimerkiksi silloin kun turvaa hakeva on välittömän käännytysuhan alla, kirkkoherra voi tehdä viranhaltijapäätöksen asiasta ilman kirkko- tai seurakuntaneuvoston päätöstä. Tällöinkin päätös tulee saattaa toimielimen tiedoksi. Jos välitöntä maasta poistamisen uhkaa ei ole, tilannetta on hyvä pohtia rauhassa. Kirkkoturvapäätöksen tulee olla hyvin perusteltu ja sen tulee perustua arvoihin ja periaatteisiin, joita seurakunta on valmis puolustamaan myös julkisesti (esim. puutteet turvapaikkahakemuksessa ja -puhuttelussa, yksilölliset ja inhimilliset syyt, lapsen asema, perheen yleistilanne, oikeus perhe-elämään). Koska kirkkoturvatilanne on kuormittava välivaihe turvatulle, seurakunnan on harkittava etukäteen, voidaanko kirkkoturvalla vaikuttaa turvaa hakevan tilanteeseen positiivisesti. Jos seurakunnassa on käynnistetty kirkkoturvaprosessi, siitä on hyvä ilmoittaa tuomiokapitulille tai kirkkohallituksen maahanmuuttajatyön asiantuntijalle.

Kirkkoturvatilanteen lähtökohta on se, että seurakunta kantaa vastuuta turvatusta yhteisönä, eikä vastuu jää yksittäisen työntekijän harteille. Tilanteet voivat usein olla poikkeuksellisen kuormittavia. Ne voivat vaatia myös paljon työaika, etenkin silloin, kun haetaan muutosta viranomaispäätökseen. Yhteistä päätöksentekoa auttaa se, että turvatun tilanne selvitetään ja taustoitetaan riittävän laajasti kaikille päätöksentekoon osallistuville. Kirkkoturva voi herättää voimakkaita eettisiä mielipideristiriitoja. Ennakkoluuloista ja peloista on tärkeää voida keskustella yhteisesti. Ulkomaalaisiin kohdistuvat asenteet sekä pelko hyväksikäytetyksi tulemisesta voivat aiheuttaa kielteistä suhtautumista kirkkoturvaan. Myös pelko virheiden tekemisestä voi estää seurakuntaa ryhtymästä turvaa hakevan auttamiseen. Tieto ja ymmärrys oleskelulupa- ja turvapaikkajärjestelmistä ovat oleellisia perusteltujen päätösten tekemisessä.

Kirkkoturvatilanne on aina ainutlaatuinen ja kunkin hädässä olevan ihmisen avuntarve on yksilöllinen. Seurakuntien on harkittava toimintatapansa tapauskohtaisesti. Seurakuntien resurssit ja toimintamahdollisuudet ovat myös erilaisia. Kirkkoturvatilanteista voi syntyä suuriakin kustannuksia. Kustannuksia voidaan minimoida hyödyntämällä esimerkiksi seurakuntalaisten osaamista ja verkostoja.

Turvaa hakevalta pyydetään nähtäväksi hänen turvapaikka-asiakirjansa ja viranomaisten tekemät päätökset. Tilanne on arvioitava kokonaisvaltaisesti yksilön kannalta. **Luottamuksellisen suhteen luominen on ensisijaisen tärkeää.** Jos kirkosta turvaa hakeva on jo hakenut turvapaikkaa, hänen lakimiehensä on henkilö, johon tulee olla yhteydessä alusta alkaen. **Lakimiestä on ehdottomasti konsultoitava ennen kirkkoturvapäätöstä.** Lakimies tuntee parhaiten turvaa hakevan turvapaikkaprosessin. Lainopillista osaamista tarvitaan myös siksi, jotta ymmärretään tehdyt päätökset ja voidaan arvioida kokonaistilannetta ja toimintamahdollisuuksia. Turvatun kanssa voidaan lakimiehen avustuksella pohtia seuraavia seikkoja:

- Onko Maahanmuuttoviraston päätöksestä valittaminen perusteltua? Kuinka todennäköisesti valitus muuttaisi päätöstä?
- Millä tavoin turvaa hakevan käsitys tilanteestaan poikkeaa viranomaisten tulkinnasta? Onko turvaa hakeva ymmärtänyt häntä koskevan päätöksenteon kriteerit, prosessin, sisällön ja seuraukset?
- Onko tilanne akuutti? Ollaanko turvaa hakevaa esimerkiksi poistamassa maasta lähipäivinä?
- Minkälaista apua tai tukea seurakunnan puoleen kääntynyt on hakemassa? Onko hänellä todenmukainen käsitys niistä keinoista, joilla seurakunta voi häntä mahdollisesti tukea?
- Onko turvapaikkahakemuksesta jäänyt pois joitakin seikkoja, joiden huomioon ottaminen olisi tärkeää? Onko tapauksessa uusia suojeluperusteita?
- Onko hakijan tilanne kotimaassa tai henkilökohtaisessa elämässä muuttunut?
- Onko hakijan terveydentila muuttunut?
- Onko hakijalla siteitä Suomeen, joita ei huomioitu aiemmassa hakemuksessa?
- Lakimieheltä voi pyytää arviota siitä, kuinka kauan lupaprosessi mahdollisesti kestäisi.

Lakimies ei välttämättä aina ole tietoinen kaikista turvaa hakevan elämäntilanteeseen liittyvistä seikoista, jos turvaa hakevalla ei ole tietoa niistä kriteereistä, joille turvapaikan myöntäminen perustuu. Turvaa hakeva saattaa kertoa merkittävistä seikoista seurakunnan työntekijöille. Häntä on kannustettava kertomaan niistä lakimiehelle.

Lakimiehen ja turvaa hakevan kanssa arvioidaan, onko turvapaikkahakemuksessa huomioitu kaikki mahdolliset todisteet esimerkiksi kotimaan turvallisuustilanteesta tai turvaa hakevaan kohdistuvasta uhkasta. Kirkko voi toisinaan hyödyntää kansainvälisiä suhteitaan ja hankkia aluekohtaista tietoa, joka voi olla merkittävää hakemuksen uudelleen käsittelyn kannalta. Useat ihmisoikeus- ja pakolaisjärjestöt voivat myös auttaa maa- ja aluekohtaisen asiantuntijatiedon hankkimisessa.

Seurakunnan työntekijällä on usein läheinen suhde turvapaikanhakijan kanssa, kun taas viranomaiset toimivat toimitettujen dokumenttien pohjalta. Seurakunnan työntekijän erilainen suhde on sekä hyödyksi että haaste. Toisaalta seurakunnan työntekijä tutustuu turvaa hakevan tilanteeseen usein tarkemmin kuin viranomaiset. Toisaalta läheisyys turvaa hakevaan voi joissakin tilanteissa estää seurakunnan työntekijää näkemästä tilanteen kokonaiskuvaa.

2.3 Kansainvälinen suojelu ja oleskeluluvat

Turvapaikkamenettelyssä käsitellään turvapaikanhakijan jättämä turvapaikkahakemus, jolla hän hakee kansainvälistä suojelua Suomesta. Turvapaikkahakemus jätetään rajatarkastusviranomaiselle tai poliisille, minkä jälkeen turvapaikanhakijalla on laillinen oleskeluoikeus Suomessa. Hänellä on myös oikeus oleskella vastaanottokeskuksessa oleskeluluvan tai käännytyksen täytäntöönpanoon saakka.

Oleskelulupia ja turvapaikkaa koskevat hakemukset käsittelee Maahanmuuttovirasto. Maahanmuuttovirasto arvioi kansainvälisen suojelun edellytykset tapauskohtaisesti. Turvapaikkapuhuttelussa hakijalla on oikeus käyttää oikeudellista avustajaa ja tulkkia. Oikeudellisen avustajan saa maksutta, jos yleinen oikeusaputoimisto katsoo hänen tarvitsevan sitä. Oikeudellisen avustajan voi palkata myös itse. Maahanmuuttovirasto kutsuu turvapaikanhakijan turvapaikkapuhutteluun, jonka alussa selvitetään hakijan henkilöllisyys,

matkareitti ja maahantulotapa. Lisäksi hakijalta kysytään tietoja, jotka liittyvät siihen, otetaanko hakemus tutkittavaksi, sekä joiden perusteella Maahanmuuttovirasto määrittää, mikä valtio on vastuussa turvapaikkahakemuksesi käsittelystä. Tämän jälkeen pidetään varsinainen turvapaikkapuhuttelu. Tähän voi ottaa mukaan tukihenkilön, esim. vapaaehtoisen seurakuntalaisen. Tukihenkilöllä ei ole oikeutta puuttua puhutteluun millään tavalla. Hänen roolinsa on olla henkisenä tukena. Varsinaisessa turvapaikkapuhuttelussa selvitetään suullisesti hakijaan häneen asuinmaassaan kohdistunut vaino, muut mahdolliset oikeudenloukkaukset tai niiden uhat ja perusteet sekä muut ongelmat. Puhuttelussa selvitetään, voiko hakija saada oleskeluluvan Suomeen kansainvälisen suojelun perusteella, maasta poistumisen estymisen perusteella, yksilöllisen inhimillisen syyn perusteella taikka siksi, että hakija on ihmiskaupan uhri. Samalla selvitetään myös, onko hakijalla muita perusteita saada oleskelulupa Suomeen esimerkiksi perhesiteen perusteella. **Turvapaikkahakemukseen voidaan toimittaa lisäselvityksiä koko turvapaikkakäsittelyn ajan.** Kun Maahanmuuttovirasto on ratkaissut turvapaikkamenettelyssä käsiteltävän asian, se lähettää päätöksen paikallispoliisille ja hakija saa tiedon päätöksestä poliisilta. Turvapaikan saaneet saavat pakolaisaseman.

Säilöönotto

Kielteisen päätöksen saanut turvapaikanhakija voidaan ottaa säilöön ennen hänen maasta poistamistaan. Säilöönottokeskus on suljettu vastaanottokeskus.

Dublin-asetus

Euroopan unioni on pyrkinyt luomaan koko ajan yhtenäistetympää turvapaikkapolitiikkaa. Dublin-asetus määrittää turvapaikanhakuprosessin vastuuvaltion. Tarkoitus on, että turvapaikkaa voi hakea ainoastaan yhdestä EU:n jäsenvaltiosta. Vastuunmäärittämisasetuksen piiriin kuuluvat EU-maat sekä Sveitsi, Islanti ja Norja.

Oleskelulupa toissijaisen suojelun perusteella voidaan myöntää, jos edellytykset turvapaikan antamiselle eivät täyty. Lupa voidaan myöntää, jos hakijaa uhkaa kotimaassa tai pysyvässä asuinmaassa kuolemanrangaistus, teloitus, kidutus tai muu epäinhimillinen tai ihmisarvoa loukkaava kohtelu tai rangaistus. Aiemmin Suomi on voinut myöntää turvapaikanhakijalle humanitaarista suojelua, jos turvapaikan tai toissijaisen suojelun edellytykset eivät täyttyneet. 16.5.2016 tuo kansainvälisen suojelun tyyppi poistui ulkomaalaislain muutoksen myötä. Muun oleskeluluvan voi saada yksilöllisten inhimillisten syiden, työn tai opiskelun tai perhesiteen perusteella. Oleskeluluvat ovat jatkuvia (A-lupa; enintään neljä vuotta kerrallaan), tilapäisiä (B-

lupa; voimassa vuoden kerrallaan) tai pysyviä (P-lupa). B-lupia ei käytännössä enää myönnetä heinäkuussa 2015 voimaantulleen lainmuutoksen perusteella ja aiemmin b-luvalla maassa olleilta on peruttu maassaolo-oikeus.

Turvapaikkapäätöksistä voi valittaa Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitusaika on 21 päivää päätöksen tiedoksisaannista. Helsingin hallinto-oikeuden päätöksestä voi hakea valituslupaa Korkeimmalta hallinto-oikeudelta (KHO). Päätöksistä voi valittaa myös Euroopan Ihmisoikeustuomioistuimeen (EIT) tai YK:n kidutuksen vastaiselle komitealle (CAT). Kielteisen turvapaikkapäätöksen tulee aina olla asianmukaisesti perusteltu. Perustelematon päätös on jo itsessään peruste valittaa päätöksestä korkeammalle oikeusasteelle. Päätöksen perustelut ovat tärkeitä, koska hakijalla on oikeus tietää, miksi hän on saanut tietynlaisen päätöksen hakemukseensa. Turvapaikka- ja oleskelulupapäätöksissä huomioidaan esimerkiksi vainon uhka, huoltosuhde, lapsen etu, olosuhteet kotimaassa, Suomeen syntyneet suhteet sekä fyysinen ja psyykinen terveys. Lapsiperheen ollessa kyseessä perusteluissa tulisi käydä lain mukaan ilmi lapsen etu.

Vastuunmäärittämisasiasetuksen (Dublin-asetuksen) mukaan lähtökohtaisesti se Euroopan Unionin maa, johon turvapaikanhakija on ensin saapunut, on velvollinen hoitamaan turvapaikkaprosessin. Henkilöllisyyden tunnistamisessa käytetään Eurodac-sormenjälkirekisteriä. Ilman huoltajaa saapuneen hakemus käsitellään siinä maassa, mistä hakija on ensimmäisen kerran hakenut turvapaikkaa. ***Vastuunmäärittämisasiasetuksen piirissä olevilla mailla ei ole velvollisuutta palauttaa turvapaikanhakijoita Dublinin sopimuksen nojalla.*** Suomi voi siis halutessaan käsitellä myös toisiin EU-maihin palautettavien turvapaikkahakemukset. Käytännössä käännytyksiä toisiin jäsenmaihiin on vaikea estää.

Tavallisesti poliisi vie Dublin-asetuksen nojalla käännytettävän välittömästi **säilöönottokeskukseen.** Säilöönottoyksiköt sijaitsevat Joutsenossa sekä Helsingin Metsälässä. Säilöönotto, joka tarkoittaa käytännössä ihmisen vapaudenriistoa, kohdistuu ihmisiin, jotka eivät ole tehneet minkäänlaista rikosta. Erityisen haastava tilanne on lapsille ja raskaana oleville. Vähemmistövaltuutettu ja kansalaisjärjestöt ovat kiinnittäneet huomiota perheidensä kanssa säilöön otettujen lasten tilanteeseen. Myös kansainvälisesti on ajettu sitä, ettei lapsia ja raskaana olevia otettaisi säilöön.

Säilöönottoon on oltava käräjäoikeuden päätös (ks. tarkemmin Ulkomaalaislain 124 §). On kuitenkin tapauksia, joissa poliisin maasta poistama henkilö onkin saanut oleskeluluvan, mutta hänet on jo poistettu maasta eikä häneen ei ole enää minkäänlaista yhteyttä. Täytäntöönpanon kieltoa voi kuitenkin hakea valituksen yhteydessä.

Turvapaikkahakemuksia saapuu suuria määriä, ja päätöksiä joudutaan tekemään myös kiireessä ja kovan paineen alla. Tiedot, joille päätökset perustuvat, ovat toisinaan puutteellisia tai virheellisiä. Hakuprosessin aikana voi tapahtua väärinymmärryksiä tai käänkösvirheitä. **Turvapaikanhakijalla on tapauksessaan todistustaakka.** Turvapaikkahakemus voi olla alun perin puutteellinen, jolloin turvapaikkaa ei voida myöntää vaikka turvapaikkaperusteet täyttyisivätkin. Turvapaikkahakemuksen käsittelyssä ongelmallista voi myös olla se, että turvapaikkaperusteet syntyvät vasta hakemuksen vireille tulon jälkeen. Tällaisessa tilanteessa hakijan kertomukseen saatetaan suhtautua ylikriittisestä ja epäillä häntä niin sanotusta kertomuksen parantelusta. Maahanmuuttovirasto tekee turvapaikkapäätökset maatietopalvelua hyödyntäen. Turvapaikkahakemuksen uskottavuusarviointi perustuu osaltaan maatietopalveluun. Turvallisiksi määritellyt maat ja alueet eivät kuitenkaan ole välttämättä turvallisia kaikille, ja usein turvapaikanhakijoiden kertomukset ennakoivat ihmisoikeusraportteja. Ihmisoikeusrikkomuksista raportoivat muun muassa Human Rights Watch, Amnesty International ja YK:n pakolaisjärjestö UNHCR.

Turvapaikanhakijat eivät välttämättä kykene tuomaan turvapaikkahakemuksissa esille kaikkia tekijöitä, jotka voivat vaikuttaa turvapaikkapäätökseen. He eivät välttämättä ole tietoisia siitä, mille kriteereille turvapaikan myöntäminen perustuu. Luottamuksen syntyminen turvapaikkahaastattelutilanteessa voi myös olla vaikeaa. Turvapaikanhakijan on voitava luottaa niin haastattelijaan, tulkkiin kuin koko turvapaikkajärjestelmäänkin, jotta hän voi tuoda tilanteeseensa vaikuttavat tekijät avoimesti esille. Myös kulttuurierot voivat vaikuttaa haastattelutilanteeseen. Hakijan voi olla esimerkiksi vaikeaa kertoa arkaluonteisista asioista vastakkaista sukupuolta olevalle haastattelijalle. Myös seurakunnassa on hyvä kiinnittää huomiota siihen, että turvaa hakevan ja häntä tulkkavaan välinen suhde on toimiva. Jos turvaa hakevan tulkkina toimii esimerkiksi lähisukulainen, henkilön voi olla vaikeaa kertoa arkaluonteisista asioista. Luottamuksellisissa kysymyksissä kulttuuri- ja sukupuolisensitiivisyys korostuvat. Tulkkauksessa on otettava huomioon myös se, että tulkki

ja tulkittava saattavat edustaa vihollisheimoja tai keskenään sodassa olevia etnisiä, poliittisia tai uskonnollisia ryhmiä.

Jos hakijan hakemus hylätään, annetaan samalla päätös käännyttämisestä tai karkottamisesta. Käännytys tarkoittaa maastapoistamista kielteisen oleskelulupapäätöksen perusteella. Karkotus tarkoittaa maastapoistamista silloin, kun hakijalla on ollut oleskelulupa ja se peruutetaan tai sitä ei jatketa. **Maahanmuuttovirasto tekee karkotus- ja käännytyspäätökset.** Poliisi vastaa karkotusten ja käännytysten täytäntöönpanosta mikä voi tapahtua vasta päätöksen saatua lainvoiman. Päätöksiin voi hakea täytäntöönpanokieltoa. Täytäntöönpanon keskeytystä voi hakea myös silloin, kun KHO ei myönnä valituslupaa käännytys- tai karkotuspäätökseen. Terveystilaan liittyvät syyt ovat yleinen täytäntöönpanokiellon hakemisen peruste. ([Migrin ohje](#))

2.4 Perheen määrittely

Perheeseen lasketaan kuuluvaksi puoliso ja alaikäiset lapset, tai vanhemmat ja alaikäiset sisarukset mikäli perheenyhdistämistä hakee alaikäinen perheenjäsen. Perheenyhdistämishakemuksen jättäjän täytyy oleskella laillisesti hakemuksen jättömaassa.

Perheenyhdistäminen voi olla käytännössä monimutkainen prosessi. Esimerkiksi perheenjäsenten olinpaikasta ei välttämättä ole tietoa. **Punainen Risti pitää yllä kansainvälistä jäljityspalvelua, jonka kautta voi olla mahdollista saada tietoa läheisten sijainnista.** Jäljityspalvelun kautta on mahdollista myös välittää viestejä alueille, joilla tietoliikenneyhteydet eivät toimi. Perheenjäsenten täytyy hakea oleskelulupaa ja osallistua haastatteluihin. Perhesiteen varmistamiseksi teetetään DNA-testejä.

Perheenyhdistäminen perustuu suomalaiselle käsitykselle ydinperheestä. Toisissa kulttuureissa perheeseen voidaan laskea kuuluviksi esimerkiksi isovanhemmat. Lähtömaiden

Perheenyhdistäminen

Turvapaikan tai suojeluperusteen nojalla oleskeluluvan saaneella on oikeus saada myös perheensä Suomeen.

Toisin perustein oleskeluluvan saaneiden on kyettävä osoittamaan, että he kykenevät elättämään perheensä, ennen kuin he voivat anoa perheenyhdistämistä.

kulttuureissa perheen usein myös odotetaan itse pitävän huolta kaikista perheenjäsenistä. Kirkkoturvakäytännöllä onkin puututtu myös tilanteisiin, joissa on katsottu, että yhtiä, perheenjäseneksi koettua henkilöä, ei voi käännättää. Tällainen tilanne voi syntyä esimerkiksi silloin, kun vasta täysi-ikäistynyt hakee perheensä kanssa kansainvälistä suojelua. Täysi-ikäisyyden vuoksi hänen turvapaikkahakemuksensa käsitellään muusta perheestä erillään. Tällaisen henkilön paluu kotimaahansa voi kuitenkin sisältää hengenvaaran tai epäinhimillisen kohtelun riskin.

3 KIRKKOTURVAN KÄYTÄNNÖT

3.1 Tukitiimi ja vapaaehtoiset

Seurakunnassa saattaa olla jo olemassa sopiva vapaaehtoisten joukko tai piiri, josta voi muodostaa tukitiimin turvatulle. Tukitiimi huolehtii turvatus päivittäisistä tarpeista ja auttaa häntä asioiden hoitamisessa.

On tärkeää tehdä **selkeä työnjako seurakunnan työntekijöiden ja vapaaehtoisten välillä**. Vapaaehtoisten rekrytoinnissa selvitetään heti aluksi, että kyseessä on asia, jota koskee vaitiolovelvollisuus. Kaikkien vapaaehtoisten ei tarvitse tietää kaikkia turvatus asioita. Riittää, että he tietävät tekevänsä arvokasta ja tärkeää työtä. **Turvatus asioita ei jaeta myöskään seurakunnassa koko työyhteisölle vaan ainoastaan niille, jotka ovat prosessissa tiiviisti mukana.**

Koska kirkkoturvatilanteet voivat olla kuormittavia myös vapaaehtoisille, myös heidän tukemisestaan tulee huolehtia. Tilanteessa toimivien vapaaehtoisten kanssa voi perustaa **vertaistukiryhmän**, joka kokoontuu esimerkiksi kuukausittain keskustelemaan tilanteesta ja purkamaan tilanteeseen liittyviä tunteita ja ajatuksia. Myös henkilökohtaisiin keskusteluihin vapaaehtoisten kanssa on hyvä valmistautua. Prosessin aikana voi syntyä voimakkaita tunteenpurkauksia tai tukihenkilöiden välisiä ristiriitoja ja näkemyseroja. Ristiriitatilanteisiin on tärkeää puuttua mahdollisimman pian. Vaikka vapaaehtoisilta toivotaan sitoutumista, heillä on oltava myös mahdollisuus jättäytyä tukitiimistä pois syyllisyyttä kokematta.

3.2 Terveystukihuolto

Suomessa ilman oleskeluoikeutta olevat jäävät yleensä julkisen terveystukihuollon palveluiden ulkopuolelle. Nykyään turvataan pääsy kiireelliseen hoitoon. Sen lisäksi ainakin jotkin kunnat tarjoavat terveystukihuollon palvelut alle 18 -vuotiaille lapsille sekä raskaana oleville.

Paperittomien tilannetta voi heikentää usein myös pelko siitä, että tieto paperittomuudesta kulkee poliisille.

Julkisen terveydenhuollon ulkopuolella olevien on maksettava täydet kustannukset sairaanhoitopalveluista ja synnyttämisestä sairaalassa. Paperittomille kustannukset ovat yleensä kohtuuttoman suuria. Paperittomille terveystalvveluita Suomessa tarjoaa **Global Clinic**. Palvelut on suunnattu ensisijaisesti potilaille, jotka eivät kuulu julkisen terveydenhuollon piiriin. Global Clinic toimii tällä hetkellä Helsingissä, Turussa, Oulussa ja Joensuussa. Klinikka toimii vapaaehtoisvoimin, ja sen henkilökunta on sitoutunut ehdottomaan vaitiolovelvollisuuteen. Vaikka paperittomien mahdollisuuksia saada terveydenhoidon palvelua on parannettu, tilanne on joissakin tapauksissa perus- ja ihmisoikeuksien kannalta ongelmallinen myös Suomessa.

3.3 Perusopetus

Koulunkäynti ja omaan ikäryhmään kiinnittyminen ovat tärkeitä tekijöitä lapsen ja nuoren tasapainoiselle kasvulle ja kehitykselle. Yksin saapuneet alaikäiset ja paperittomat yksinhuoltajaperheet ovat erityisen haavoittuvia Suomessa olevia ryhmiä.

Jokaisella lapsella Suomessa on oikeus maksuttomaan perusopetukseen. Oikeus kuuluu myös niille lapsille, jotka oleskelevat Suomessa paperittomina. Oikeus perusopetukseen on sidottu oppivelvollisuusikään, mutta paperittomilla lapsilla ei kuitenkaan ole varsinaista oppivelvollisuutta. Maksuttomaan perusopetukseen sisältyy myös monia palveluita (mm. kouluruokailu ja kouluterveydenhuolto), jotka voivat olla erityisen tärkeitä paperittomille lapsille. **Koulun henkilöstöä sitoo vaitiolovelvollisuus lapsen ja hänen perheensä tilanteesta.** Myös kotiopetukseen ja kerhotoimintaan osallistuminen voi tulla kyseeseen. Asia täytyy neuvotella tilanne- ja tapauskohtaisesti paikallisten kouluviranomaisten kanssa.

Käytännössä paperittomien lasten koulunkäynnissä Suomessa on ollut haasteita. Ongelmallista on voinut olla se, että lapsella ei ole henkilötunnusta tai kotikuntaa. Lapsen vanhemmat ovat myös voineet pelätä, että koulusta ilmoitetaan perheen tilanteesta poliisille. Seurakunta voi toimia keskusteluyhteyden avaajana ja ylläpitäjänä myös koulun ja perheen välillä. Esteenä voi

olla myös se, että perheet eivät välttämättä ole tietoisia lasten oikeudesta perusopetukseen. Oikeuksista tiedottaminen on siis keskeinen osa seurakunnan työtä.

Kaikissa paperittomien oikeuksia koskevissa kysymyksissä neuvontaa antaa Pakolaisneuvontary:n Paperittomat –hanke.

3.4 Lapset ja nuoret kirkkoturvatilanteissa

Ulkomaalaislain mukaan lapsen etuun sekä hänen kehitykseensä ja terveyteensä liittyviin seikkoihin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Suomessa asuessaan lapset kuuluvat myös lastensuojelulain piiriin. Kaksitoista vuotta täyttänyttä lasta on kuultava ennen häntä koskevan päätöksen tekemistä. Myös nuoremman lapsen mielipide voidaan ottaa huomioon päätöksenteossa. Lapsi on aina ensisijaisesti lapsi eikä turvapaikanhakija.

Käytännössä lapsen edun toteutumisessa on ollut Suomessa puutteita erityisesti niiden lasten kohdalla, joiden vanhemmat ovat hakeneet turvapaikkaa. Vanhempien kyky huolehtia lapsistaan vaikean turvapaikkaprosessin aikana voi heikentyä. Niin vanhemmat kuin lapsetkin voivat olla traumatisoituneita ja väsyneitä. Lapset saattavat kantaa huolta ja liian suurta vastuuta nuoremmista sisaruksista ja myös vanhemmista.

Yksin turvapaikkaa hakevia lapsia saatetaan puolestaan leimata ns. ankkurilapsiksi. Käsitteeseen liittyy virheellinen oletus siitä, että vanhemmat ovat tarkoituksellisesti katkaisseet perhesiteet. Jos lapsi on kuitenkin todettu oikeutetuksi kansainväliseen suojeluun, ei hänen lähtönsä ole ollut vapaaehtoinen. Pahimmassa tapauksessa lapselta evätään käytännössä oikeus perheeseen. **Lasten oikeuksien rikkominen tai huomiotta jättäminen on vahva valitusperuste.** Lapsen asema tulee olla huomioituna turvapaikkapäätöksessä erikseen. Pelkkä maininta siitä, että lapsen etu on huomioitu, ei ole riittävä. Päätöksestä tulee käydä ilmi, miten lapsen etu on huomioitu.

Lausuntoja voi pyytää mm. lääkäriltä, opettajilta ja psykiatreilta. Perustuslain mukaan julkisen vallan on tuettava perheen mahdollisuuksia turvata lapsen hyvinvointi ja yksilöllinen kasvu. Suomi on myös allekirjoittanut YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen. Sopimuksen periaatteita ovat muun muassa syrjimättömyys ja se, että lasta koskevia päätöksiä tehtäessä on aina otettava ensimmäiseksi huomioon lapsen etu. Sopimukseen mukaan lapsella on oikeus

sosiaaliturvaan sekä maksuttomaan perusopetukseen. Hänellä on myös lähtökohtaisesti oikeus elää vanhempiensa kanssa. Mikäli lapsi ja hänen vanhempansa joutuvat eri valtioihin, valtioiden on käsiteltävä hakemus perheen yhdistämiseksi viipymättä ja myönteisesti. *Lastensuojelulaki, ulkomaalaislaki ja YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus ovat velvoittavia ja koskettavat kaikkia Suomessa olevia lapsia.*

3.5 Henkinen ja hengellinen tuki

Kirkosta turvaa hakeva on seurakunnalle annettu lähimmäinen. Lähimmäisen palvelemisen ja auttamisen mahdollisuus ovat suuria lahjoja. Kirkko tietää pyhien kirjoitusten, historian ja omien kokemustensa kautta, että paikasta toiseen liikkuvat ihmiset voivat antaa paljon uusille yhteisöilleen ja uudelle asuinmaalleen. He ovat esimerkkejä rohkeudesta ja koettelemusten kestämisestä. Hädässä olevan tukeminen on myös hengellinen matka koko seurakuntayhteisölle. Kirkkoturvatilanteissa toimineita työntekijöitä on auttanut jaksamaan kokemus siitä, että he ovat voineet toimia äärimmäisessä hädässä olevan ihmisen hyväksi. Seurakunta muistaa turvattua esirukouksin. Rukous yhdistää turvattua ja häntä tukevia myös sen jälkeen, kun varsinainen kirkkoturvatilanne on ohi. Myös seurakunnan työntekijät ja vapaaehtoiset tarvitsevat tukea ja myös heidän puolestaan voi rukoilla, jotta he jaksaisivat tukea turvattua uupumatta itse.

Kirkkoturvaa hakevalla voi olla erilainen uskonnollinen vakaumus kuin vastaanottajilla tai ei uskonnollista vakaumusta ollenkaan. Turvatulla tulee olla mahdollisuus harjoittaa omaa uskontoaan. Kirkkoturva on vastikkeeton eikä turvatun uskonnollinen vakaumus vaikuta kirkkoturvapäätökseen. Tämä on tärkeää ilmaista selvästi myös turvatulle, jotta hän ei koe jäävänsä kiitollisuudenvelkaan. Hänelle on myös ilmaistava, että esimerkiksi seurakunnan toiminnassa mukana oleminen ei vaikuta myönteisesti eikä kielteisesti hänen turvapaikkapäätökseensä. Seurakuntien työntekijät ovat toisinaan tehneet selvityksiä turvapaikanhakijoiden seurakuntaan osallistumisesta, koska Maahanmuuttovirasto on saattanut epäillä turvaa hakevan vakaumuksen aitoutta. Vakaumuksen perustelemisen tai todistamisen vaatimus kuitenkin loukkaa yksilön uskonnonvapautta.

Kirkkoturvatilanteet voivat olla henkisesti erittäin kuormittavia niin turvatuille, seurakunnan työntekijöille kuin tilanteessa toimiville vapaaehtoisillekin. Ne voivat myös vaatia

poikkeuksellisen paljon resursseja seurakunnan työntekijöiltä. Kirkkoturvan tulee olla yhteisöllinen ratkaisu myös tilanteen poikkeuksellisen kuormittavuuden vuoksi. On tärkeää, että kirkkoturvasta vastaavalla työntekijällä on **työyhteisön ja esimiehen sekä tarvittavien luottamuselinten tuki**.

Tukijoiden on tärkeää auttaa turvattua pitämään yllä toivoa. Haavoittuvassa tilassa olevalla ihmisellä ei välttämättä ole voimia suunnitella tulevaisuutta, ja pelko voi lamaannuttaa hänet täysin. Tilanne voi myös käydä niin kuormittavaksi, että turvattu päätyy äkkinäisiin, epätoivoisiin ratkaisuihin. Turvatulle luodaan uskoa ja toivoa tulevaan, mutta toisaalta on ehdottoman tärkeää olla lupaamatta asioita, joita ei voi taata. Turvatulle ei pidä esimerkiksi luvata, että turvapaikkapäätös muuttuu myönteiseksi. Epätietoisuus siitä, voiko turvaa hakeva jäädä lopulta maahan, vaikeuttaa hänen kotoutumistaan ja sopeutumistaan yhteiskuntaan. Pitkät hakuprosessit voivat pahimmillaan eristää ja syrjäyttää hänet yhteiskunnasta. Tästä syystä seurakunnan olisi hyvä pyrkiä edistämään turvattun kotoutumista, samalla kun huolehditaan siitä, että turvattu voi pitää yllä omaa kulttuuriaan ja harjoittaa uskontoaan.

Kirkkoturva toimii joskus myös hengähdystaukona, jonka aikana turvapaikanhakija saa mahdollisuuden itse perehtyä prosessiinsa, jota ei ole välttämättä ymmärtänyt. Prosessi merkitsee viranomaiskäsittelyn kohteena ja kuulusteltavana olemista, riippuvuutta lakimiesten toiminnasta, avuttomuutta, häpeää ja epävarmuutta, syyllisyydentuntoa, yksinäisyyttä ja epätietoutta. Kirkkoturvassa turvapaikanhakijalle saattaa ensimmäistä kertaa syntyä käsitys omasta tilanteestaan. Tilanteen tarkastelun kautta on myös mahdollista tunnistaa uusia turvapaikkahakemuksen kannalta tärkeitä seikkoja. Turvapaikanhakijoiden taustat voivat olla erittäin vaikeita. Jotkut heistä ovat voineet joutua kidutuksen tai ihmiskaupan uhreiksi. Näiden seikkojen esiintuominen on tärkeää turvapaikkahakemuksen uudelleen käsittelyssä, samanaikaisesti kun turvatulle tarjotaan myös riittävä psykologinen tuki. Toisaalta psyykkisesti vaikeista asioista puhuminen vie aikaa ja kuormittaa yksilöä muutenkin raskaassa elämäntilanteessa. On siis harkittava tarkkaan turvattun voimavarojen mukaan, kuinka paljon vaikeita asioita puretaan auki. Terapiatyötä ei tule tehdä ilman asianmukaista koulutusta.

Kirkkoturvaprosessi voi usein vaikuttaa monin tavoin myönteisesti vastaanottavaan seurakuntaan. Vapaaehtoiset voivat kokea käytännön diakoniatyön kautta osallisuutta kirkosta

aiempaa konkreettisemmin. Yhdessä jaetut surut ja ilot sitovat ihmisiä toisiinsa. Prosessin aikana saatetaan nähdä, kuinka yhteisön asenteet maahanmuuttajia kohtaan muuttuvat positiivisemmiksi. Seurakunnassa usein rohkaistutaan ottamaan kantaa ja ajamaan hädänalaisten oikeuksien toteutumista määrätietoisesti.

3.6 Tiedottaminen ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen

Median rooli kirkkoturvan vaikuttamistyössä on harkittava huolellisesti. Toisaalta mediasta voi olla suurta hyötyä, toisaalta taas yksittäisten tapausten osalta mediajulkisuuteen liittyy huomattavia riskejä. Mahdolliset median käyttämisen hyödyt on aina punnittava tarkasti suhteessa mahdollisiin haittoihin. Erilaisia mahdollisia tilanteita on hyvä ennakoida. Seurakunnan omien viestinnästä vastaavien tulee olla tietoisia kirkkoturvatilanteesta alusta lähtien. Kaikki medialle annettavat lausunnot ja haastattelut on syytä tarkistaa seurakunnan vastuuhenkilöiden kesken ennen niiden julkistamista. ***Tapauksen julkittuomiseen mediassa tarvitaan aina turvatun henkilökohtainen suostumus.*** *Julkisuuteen ei saa tulla sellaisia tietoja, jotka voisivat vaarantaa asianomaisen turvallisuuden.* Joissakin tapauksissa henkilön turvallisuutta on suojeltu käyttämällä peitenimeä. Tapauksen julkisuus voi olla ongelmallista, paitsi turvatun, myös hänen lähipiirinsä kannalta. Tieto leviää helposti ja nopeasti internetin kautta, ja julkisuus voi koitua vaaralliseksi turvatun läheisille heidän kotimaassaan. Julkisuuden mahdollisia seurauksia on siis tärkeä pyrkiä ennakoimaan etukäteen.

Kirkon toiminnalla turvapaikanhakijoiden ja muiden siirtolaisten parissa on usein poliittisia vaikutuksia ja seurauksia. Kirkko voi nostaa esiin turvaa hakevien ääntä ja kertoa niistä olosuhteista, joissa ihmiset päätyvät hakemaan turvaa toisesta maasta. Kirkkoturvan voimakas vastustaminen liittyy usein siihen, että tilanteen taustoja ei tunneta ja kirkon rooli on käsitetty väärin. Seurakuntien on pyrittävä aktiivisesti ja avoimesti tiedottamaan toiminnastaan ja sen perusteista. Jos seurakunnan työntekijät havaitsevat viranomaisten toiminnassa epäkohtia tai laiminlyöntejä, **on hyvän hallintokulttuurin mukaista ottaa yhteyttä esimiestasolle.** Maahanmuuttoviraston vastuulla olevien asioiden käsittelyssä on oltava suoraan yhteydessä virastoon. Usein kirkkoturvatapauksissa hakuprosessi on kuitenkin jo edennyt oikeuslaitoksen käsittelyyn, jolloin viraston kanssa asioiminen ei ole enää ajankohtaista.

Seurakunnilla on yhteydet ja verkostot yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen hädässä olevien ihmisten puolesta. Paikallisten ja valtakunnallisten medioiden kautta seurakunnat voivat tiedottaa maahanmuuttajien tilanteesta ja oikeuksista. Seurakuntien työntekijöillä on myös paljon asiantuntijatietoa siirtolaisuus- ja monikulttuurisuuskysymyksissä. Yhteiskunnallisessa keskustelussa ja instituutioissa toisinaan stigmatisoidaan turvapaikanhakijoita, pakolaisia ja siirtolaisia ylipäättäen. Heidän tulisi kuitenkin nauttia samaa suojaa ennakkoluuloilta ja syrjinnältä kuin kenen tahansa muun yhteiskunnassa. Seurakuntien tulee avoimesti ja aktiivisesti vastustaa vihapuhetta.

Kirkkoturvatilanteen aikana on hyvä pitää ns. **prosessipäiväkirjaa**, johon kirjataan keskeiset tapahtumat ja toimenpiteet. Se auttaa myöhemmin hahmottamaan, kuinka tilanne on kehittynyt. Prosessipäiväkirja voi myös tulla tarpeelliseksi esimerkiksi turvapaikkahakemuksen uudelleen käsittelyssä. Prosessin dokumentointi voi olla tärkeää myös tilanteen henkisen käsittelyn ja myöhemmin kirkon vaikuttamistoiminnan kannalta. Dokumentoinnilla voidaan myöhemmin seurata seurakuntien työn vaikuttavuutta. Seurakuntien tulisi raportoida ainakin kirkkoturvatilanteiden pääkohdat kirkkohallituksen monikulttuurisuuskysymysten asiantuntijalle. Yhteisten kokemusten jakaminen auttaa luomaan johdonmukaisuutta kirkkoturvatilanteissa.

3.7 Kirkkoturvatilanteen lopettaminen

Kirkkoturva ei ole pysyvä ratkaisu. Kirkko kohtaa äärimmäisessä hädässä olevan ihmisen, mutta se ei voi myöntää virallista turvapaikkaa eikä antaa turvaa hakevalle oleskelulupaa Suomessa. Kirkkoturvan myöntäminen ei suoraan vaikuta turvapaikkapäätökseen. Kirkkoturva ei itsessään myöskään nopeuta uuden turvapaikka- tai oleskelulupahakemuksen käsittelyä, vaan se voi ainoastaan tarjota lisää aikaa tapauksen käsittelylle.

Suurin osa kirkkoturvatilanteista ratkeaa positiivisesti melko lyhyessä ajassa. Osa tilanteista kuitenkin pitkittyy. Pitkittyneet oleskeluluvan tai turvapaikan hakuprosessit koettelevat sekä kirkon turvaamia että heidän tukijoitaan. Pitkittyneimmät kirkkoturvatilanteet ovat kestäneet kahdesta kolmeen vuoteen. Takarajaa kirkkoturvan kestolle on kuitenkin etukäteen mahdotonta antaa, koska haku- ja valitusprosessien kestoja voi olla vaikeaa arvioida. Turvatun

kanssa on hyvä keskustella erilaisista mahdollisista vaihtoehtoista, joihin tilanne voi johtaa. Vaihtoehtojen pohtiminen myös luo turvatulle uskoa siihen, että hänellä on erilaisia toiminnan mahdollisuuksia. Toisaalta tilanne voi olla turvatulle myös niin raskas, että hän ei kykene käsittelemään tulevaisuuden vaihtoehtoja. Epävarmuus ruokkii pelkoja ja ahdistusta.

Kun kaikki keinot on käytetty eikä turvatun tilanteeseen ole saatu positiivista muutosta, joutuu seurakunta luopumaan kirkkoturvasta. Tällainen tilanne ei saa tulla turvatulle yllätyksenä. Häntä tulee valmistaa tilanteeseen ja hänen kanssaan on puhuttava erilaisista vaihtoehtoista ja mahdollisista ratkaisuista. Turvatun kanssa on myös keskusteltava siitä, millaista paperittoman arki Suomessa on.

Ihmistä ei saa jättää yksin tilanteessa, jossa hänet päätetään käännättää tai karkottaa. Seurakunta kulkee ihmisen rinnalla loppuun saakka. Hänet saatetaan lentokentälle saakka ja hänet voidaan siunata matkalle. Jos turvattu päätyy karkotettavaksi tai käännytettäväksi, poliisin kanssa voi neuvotella maasta poistamisen ajankohdasta. Seurakunnan tukihenkilöt voivat saattaa turvatun lentokentälle tai rajalle. Ennalta sovitut säännöt ja tuttujen ihmisten läsnäolo vähentävät tilanteen dramaattisuutta. Kirkoilla on ainutlaatuiset globaalit verkostot. Suomessa pienet kirkot voivat olla maailmalla suuria ja läsnä lähes kaikissa maissa. Kirkot voivat käyttää kansainvälisiä yhteyksiään ja pyrkiä siihen, että joku ottaa ihmisen vastaan siinä maassa, johon hänet käännytetään tai karkotetaan. Joissakin länsimaissa toimii kirkkoturvaverkostoja, joiden kautta Dublin-asetuksen nojalla käännytetyille voi olla mahdollista löytää vastaanottava seurakunta. Lähetys- ja kehitysyhteistyöjärjestöillä on usein laajat verkostot niin Suomessa kuin ulkomaillakin.

Kirkkoturvan päättyminen onnellisesti on juhlanpaikka niin turvatulle, hänen lähipiirilleen kuin koko seurakunnallekin! Kirkkoturvatilanteen päättyminen voi olla kriittinen hetki kuitenkin myös tilanteessa, jossa käy onnellisesti ja turvattu saa myönteisen turvapaikkapäätöksen. Erityisesti silloin, kun kirkkoturva on jatkunut kauan, uuden arjen luominen itsenäisesti voi olla aluksi vaikeaa. Turvattua ei siis pidä jättää yksin myöskään silloin, kun hän saa oleskeluluvan Suomesta.

4 Prosessiohjausmalli

Seurakunta ottaa yhteisöllisen vastuun siitä, että turvan hakija saa mahdollisimman hyvän ja oikeudenmukaisen vastaanoton ja tuen. Yhteisön kehittämiseen ja johtamiseen on kehitetty malleja, joita voi hyödyntää asiakastyön kehittämisessä seurakunnissa. Prosessiohjausmalli kuvaa sitä tapahtumaketjua, kun ihminen ilmoittaa turvan tarpeestaan jollekin seurakunnan työntekijälle tai jäsenelle. Prosessiohjausmalli päättyy siihen, että ihminen saa oleskelulleen jonkinlaisen jatkopäätöksen Suomessa tai käännytetään maasta. Tämän jälkeen haasteeksi nousee yhteydenpito maasta käännytettyyn.

Prosessimaisen toiminnan tavoitteena on täyttää asiakkaiden tarpeet entistä paremmin. Mitä paremmin asiakasprosessit on suunniteltu, sitä paremmin pystymme niitä myös hallitsemaan. Kirkosta turvaa hakevan ihmisen auttamisprosessit on koettu monimutkaisiksi.

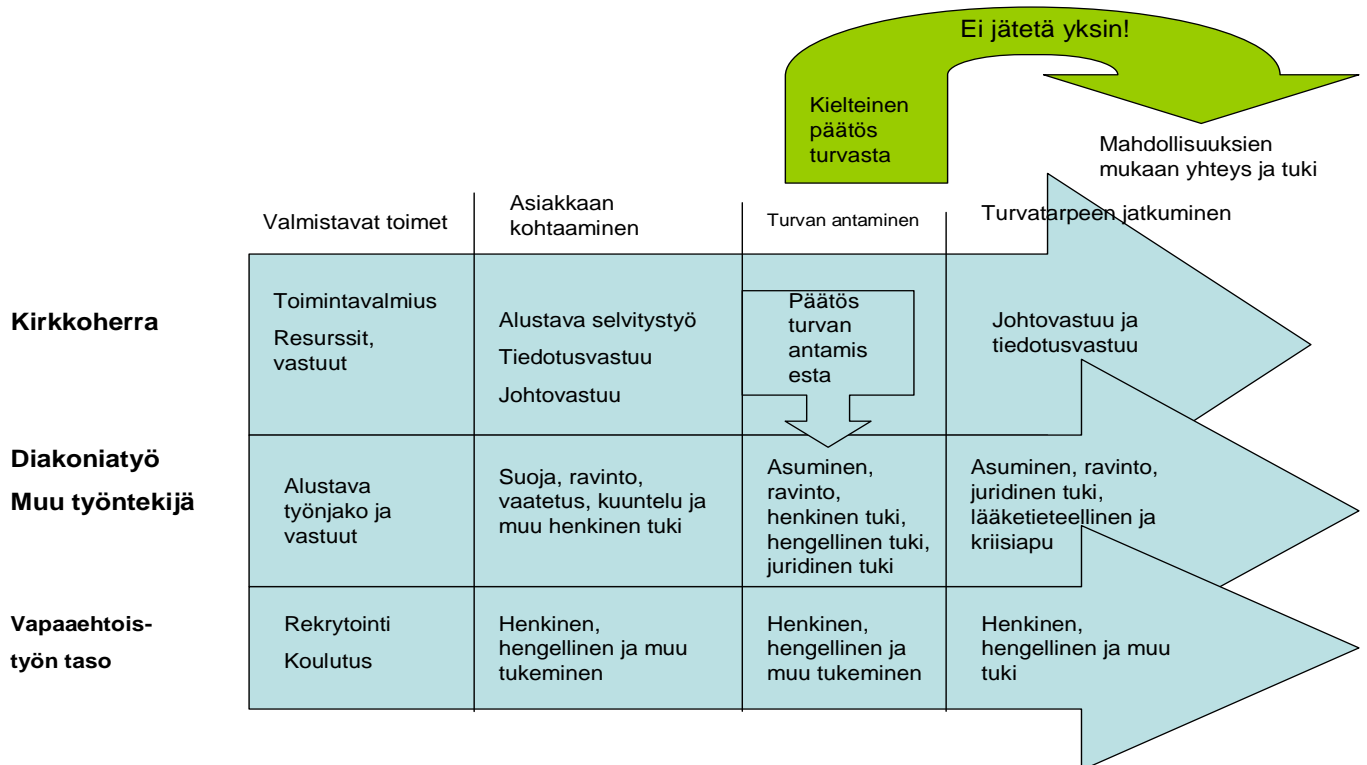
Prosessiohjausmallilla voimme selkeyttää seuraavia asioita:

- tavoitteet
- informaation saatavuus
- toiminnan parempi hallinta
- suunnitelmallisuus ja ennakoitavuus
- läpinäkyvyys
- joustavuus, ketteryys
- organisaation toiminnan ohjaaminen olennaiseen
- resurssien parempi käyttö
- tehdään oikeita asioita kerralla oikein (Prosessijohtamisen perusteet, Päivi Vauhkonen, JTO)

Seuraavalla sivulla prosessiohjausmallin esimerkki kaaviona.

Diakoni Antti Aron laatima prosessiohjausmalli Turun Mikaelin seurakuntaa varten:

PROSESSIOHJAUSMALLI TURVAPAIKKATAPAUKSISSA

5 Linkkejä

5.1 Pakolais-, lähetys- ja kehitysyhteistyöjärjestöjä

www.caritas.fi

Suomen Caritas ry on katolinen avustusjärjestö, joka tekee työtä kaikkein haavoittuvimpien ja syrjäytymisvaarassa olevien ihmisten ja etnisten ryhmien parissa.

www.fida.fi

Fida International ry on Suomen helluntaiseurakuntien lähetys- ja kehitysyhteistyöjärjestö. Fidan toimintaan kuuluu mm. vaateapua ja lähetystoritoimintaa.

www.filantropia.fi

Filantropia ry on Suomen Ortodoksisen kirkon kansainvälisen diakonian ja lähetystyön järjestö.

www.globalclinic.fi

Global Clinic tarjoaa terveystalvueluita paperittomille. Klinikka toimii vapaaehtoisvoimin Helsingissä, Turussa, Oulussa ja Joensuussa.

www.hdl.fi/fi/palvelut/kidutettujen-kuntoutus

Kidutettujen kuntoutuskeskus arvioi, hoitaa ja kuntouttaa Suomessa asuvia kidutuksen vuoksi traumatisoituneita pakolaisia ja turvapaikanhakijoita sekä heidän perheenjäseniään.

www.kirkonulkomaanapu.fi

Kirkon ulkomaanapu on Suomen suurin kehitysyhteistyöjärjestö ja toiseksi suurin humanitaarisen avun antaja.

www.kylvaja.fi

Lähetysyhdistys Kylväjä on Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ulkolähetysjärjestö.

www.lsv.fi

Lääkärin sosiaalinen vastuu (LSV) on suomalainen lääkärijärjestö, jonka tavoitteena on edistää lääkärinkunnan toimia eettisten ja sosiaalisten kysymysten ratkaisemiseksi. Järjestön tärkeimpiä toiminta-alueita ovat kehitysyhteistyö ja rauhantyö.

www.muuttoliikkeessa.fi

Pakolaisneuvonta ry:n ylläpitämä Ihmisiä muuttoliikkeessä -sivusto keskittyy ihmisoikeus- ja siirtolaisuuskysymyksiin. Sivustolta löytyy mm. artikkeleita, kolumneja ja taustatietoa siirtolaisuudesta.

www.pakolaisapu.fi

Pakolaisapu on uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton kehitysyhteistyöjärjestö, joka on YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n yhteistyökumppani Suomessa. Suomen Pakolaisapu on kansainvälisen pakolaistyön asiantuntija, jonka tärkein tehtävä on edistää pakolaisten ja paluumuuttajien perusoikeuksia.

www.pakolaisneuvonta.fi

Pakolaisneuvonta ry:n Paperittomat-hanke on ensimmäinen yksinomaan paperittomiin keskittyvä hanke ja se aloitettiin keväällä 2012. Pakolaisneuvonnan Paperittomat-hanke tarjoaa oikeudellista neuvontaa

www.paperittomat.fi

Pakolaisneuvonta ry:n Paperittomat-hanke tarjoaa oikeudellista neuvontaa paperittomille sekä heitä kohtaaville ja tiedottaa paperittomien oikeuksista.

www.picum.org

PICUM (Platform for International Cooperation on Undocumented Migrants) on kansainvälinen paperittomien oikeuksia edistävä järjestö. JULKAISUT

<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content232245>

Kirkon lähetystyön keskus (KLK) kehittää kirkon ja seurakuntien lähetystyötä, edistää lähetysjärjestöjen yhteistä toimintaa ja huolehtii kirkon lähetystyön yhteisestä kasvatus-, koulutus- ja tiedotustoiminnasta. Keskus osallistuu myös uskontojen väliseen keskusteluun. paperittomille.

www.sansa.fi

Medialähetys Sanansaattajat (SANSA) on Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetysjärjestö.

www.suomenlahetysseura.fi

Suomen Lähetysseura on evankelis-luterilaisen kirkon lähetysjärjestö.

www.unhcr.org

UNHCR on YK:n pakolaisjärjestö.

www.vapaaliikkuvuus.fi

Vapaa liikkuvuus –verkosto tukee siirtolaisten kamppailuja oikeuksiensa puolesta.

5.2 Kirkollisia yhteyksiä

www.baltic-sea-network.net/

Baltic Sea Network on verkosto, joka pyrkii yhdistämään kirkollisia ja muita toimijoita pakolaisten ja muiden siirtolaisten tukemiseksi.

www.ccme.be

CCME (The Churches Commission for Migrants in Europe) on ekumeeninen järjestö, joka palvelee kirkkoja siirtolaisia ja vähemmistöjä tukevien käytäntöjen edistämiseksi.

www.cityofsanctuary.org

City of Sanctuary on liike, joka pyrkii luomaan vieraanvaraisuuden kulttuuria sotia ja vainoja paenneille. Liike toimii Iso-Britanniassa ja Irlannissa.

www.cwsglobal.org/

Church World Service tarjoaa humanitaarista apua ja tukea ympäri maailman.

www.ekumenia.fi

Suomen Ekumeeninen Neuvosto koordinoi ja palvelee eri kirkkojen toimintaa Suomessa.

www.icmc.net/

International Catholic Migration Commission on kansainvälinen kattojärjestö, joka toimii yli 40 maassa siirtolaisten tukemiseksi.

www.jubileepartners.org

Jubilee Partners on Yhdysvalloissa toimiva kristillinen yhteisö, joka avustaa maahan vasta saapuneita pakolaisia.

www.jrs.net

Jesuit Refugee Service toimii ympäri maailmaa kotiseuduiltaan pakenneiden ihmisten auttamiseksi.

www.kirchenasyl.de

Ökumenische Bundesarbeitsgemeinschaft Asyl in der Kirche on Saksan kirkkoturvaliikkeen organisaatio.

www.lutheranworld.org

Luterilainen maailmanliitto on luterilaisten kirkkojen yhteisö ja yhteistyöjärjestö.

www.ncccusa.org/

National Council of the Churches of Christ in the USA edistää ekumeenista yhteistyötä Yhdysvalloissa

www.oikoumene.org/en/member-churches

Kirkkojen maailmanneuvoston jäsenkirkkojen lista.

www.wcc-coe.org

Kirkkojen maailmanneuvosto on kristillisten kirkkojen kansainvälinen yhteistyöelin.

5.3 Ihmisoikeusjärjestöjä

www.amnesty.fi

Amnesty International on kansainvälinen ihmisoikeusjärjestö. Amnestyn tehtävänä on tehdä ihmisoikeudet tunnetuiksi, tutkia vakavia ihmisoikeusloukkauksia sekä kampanjoida niitä vastaan kaikkialla maailmassa.
uskonnollinen vaino

www.hrw.org

Human Rights Watch on järjestö, jonka toimintakenttänä on mailman ihmisoikeustilanteen tarkkailu.

www.spr.fi

Suomen punainen risti on humanitaarista työtä tekevä kansalaisjärjestö, joka toimii sekä Suomessa että maailmalla.

www.syrjinta.fi

Yhdenvertaisuusvaltuutetun puoleen voi kääntyä, jos on kokenut tai havainnut syrjintää iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvä syy perusteella. Yhdenvertaisuusvaltuutettu toimii kansallisena myös ihmiskaupparaporttoijana.

5.4 Lasten oikeudet

www.ensijaturvakotienliitto.fi

Ensi- ja turvakotien liitto on valtakunnallinen kansalais- ja lastensuojelujärjestö, joka auttaa vaikeissa ja turvattomissa oloissa eläviä lapsia ja perheitä sekä tekee perheväkivaltaa ehkäisevää työtä.

www.lapsiasia.fi

Lapsiasiavaltuutettu arvioi ja edistää lapsen oikeuksien toteutumista Suomessa

www.lastensuojelukeskusliitto.fi

Lastensuojelun keskusliitto on lastensuojelun keskusjärjestö, joka toimii myös maahanmuuttajalasten oikeuksien puolustamiseksi.

www.unicef.fi

UNICEF on YK:n lastenjärjestö, joka valvoo lasten oikeuksia terveyteen, koulutukseen ja suojeluun.

www.yhteisetlapsemme.fi

Yhteiset lapsemme ry on valtakunnallinen lastensuojelujärjestö, joka toimii maahanmuuttajalasten hyvinvoinnin ja oikeuksien puolesta.

5.5 Vammaisjärjestöjä

www.invalidiliitto.fi

Invalidiliitto on fyysisesti vammaisten ihmisten valtakunnallinen vaikuttamisen ja palvelutoiminnan monialajjärjestö.

www.kynnys.fi

Kynnys ry on eri tavoin vammaisten ihmisten perus- ja ihmisoikeusjärjestö. Järjestöllä on toimipisteet Helsingissä, Jyväskylässä, Kuopiossa, Oulussa, Tampereella ja Turussa.

www.papunet.net

Papunet edistää puhevammaisten sekä muiden oppimisessa, ymmärtämisessä ja kommunikoinnissa tukea tarvitsevien ihmisten osallistumista ja yhdenvertaisuutta yhteiskunnassa. Sivustolta löytyy ohjeita esimerkiksi kommunikaatiokansion tekoon, jota voi käyttää silloin kun yhteistä kieltä ei ole.

www.tukikeskushilma.fi

Vammaisten maahanmuuttajien tukikeskus Hilman tavoitteena on edistää vammaisten maahanmuuttajien oikeuksia ja yhdenvertaisia osallistumismahdollisuuksia suomalaisessa yhteiskunnassa.

5.6 Avustusjärjestöjä

www.emmaus.fi

Emmaus on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton kansainvälinen liike. Se tarjoaa mm. vaateapua ja rahallista tukea hädänalaisille Suomessa ja ulkomailla.

www.hopeyhdistys.fi

HOPE Yhdessä & Yhteisesti ry on valtakunnallinen vapaaehtoisjärjestö, joka tarjoaa konkreettista apua vähävaraisille ja äkillisen kriisin kohdanneille lapsiperheille sekä huostaan otetuille lapsille.

www.ortdia.fi

Ortodoksinen diakonia ry on ortodoksisen arvomaailman pohjalta toimiva yhdistys, jonka tehtävänä on kristillinen diakoniatoiminta.

www.pelastusarmeija.fi

Pelastusarmeija on kansainvälinen kristillinen liike, joka tarjoaa apua mm. yhteiskunnan tuesta syrjäytyneille.

5.7 Mielenterveysjärjestöjä

www.mielenterveysseura.fi/fi/tukea-ja-apua/kasvokkain/kriisikeskusverkosto

Suomen mielenterveysseuran kriisikeskukset tarjoavat keskusteluapua yllättävissä kriisitilanteissa. Apua on tarjolla myös maahanmuuttajille suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

www.mtkl.fi

Mielenterveyden keskusliitto valvoo ja ajaa mielenterveyspotilaiden, mielenterveyskuntoutujien ja heidän läheistensä etuja yhteiskunnassa, toimii asiantuntijana heitä koskevissa kysymyksissä ja kehittää tarvittavia palveluja.

www.riku.fi

Rikosuhripäivystyksen (RIKU) tehtävä on parantaa rikoksen uhrin, hänen läheisensä ja rikosasian todistajan asemaa vaikuttamalla ja tuottamalla tukipalveluita.

5.8 Lomakkeita ja muita hyödyllisiä linkkejä

www.infopankki.fi

Infopankista löytyy kattavasti käytännöllistä tietoa Suomessa elämisestä eri kielillä.

www.kanta.fi/toisen-puolesta-asiointi

Tietoa asioinnista toisen puolesta valtakirjalla terveydenhuollossa ja apteekkeissa.

www.kulttuurifoorumi.fi/

Kulttuuri- ja uskontofoorumi FOKUS ry edistää ekumeenista ja uskontojen- ja kulttuurienvälistä vuoropuhelua.

www.migri.fi

Maahanmuuttovirasto (Migri) on sisäministeriön alainen virasto, joka käsittelee ja ratkaisee maahantuloon, maassa oleskeluun, pakolaisuuteen sekä Suomen kansalaisuuteen liittyviä asioita.

www.migri.fi/asiointi/asiakirja- ja tietopyynnot/valtakirja

Maahanmuuttoviraston valtakirjalomake.

www.pro-tukipiste.fi

Pro tukipiste on riippumaton asiantuntijajärjestö, joka tarjoaa matalan kynnyksen sosiaali- ja terveystalveluja seksityössä mukana oleville Helsingissä ja Tampereella.

<https://www.punainenristi.fi/hae-tukea-ja-apua/kadonneiden-loytamiseen>

Punaisen Ristin jäljityspalvelu kadonneiden perheenjäsenten löytämiseksi.

<https://rednet.punainenristi.fi/kotoutumiskaari>

Punaisen Ristin seitsemällä eri kielellä saatavissa olevaa kotoutumiskaarta voi hyödyntää kotoutumista tukevan toiminnan suunnittelussa.

<http://www.vaestoliitto.fi/monikulttuurisuus/tietoa-monikulttuurisuudesta/julkaisut/tyovalineita/>

Väestöliiton työvälineitä maahanmuuttajatyöhön ja kotoutumisen tukemiseen.

www.vapaaehtoinenpaluu.fi

Vapaaehtoinen paluu ja paluutuki Suomesta -hanke tarjoaa Suomessa oleskeleville siirtolaisille tukea vapaaehtoisessa paluussa ja uudelleenintegroatiossa.

6 Pikaohjeet

Näin kohtaat turvaa hakevan (Suomen Ekumeenisen Neuvoston ohjeisto 2007)

1. Kun ulkomaalainen saapuu seurakuntaan, kirkkoon tai leirikeskukseen, ota hänet vastaan ystävällisesti ja huolehdi hänen välittömistä tarpeistaan ja mahdollisesta yösijastaan.
2. Pysy rauhallisena.
3. Jos henkilö on hädissään, rauhoita häntä.
4. Jos kieli tuottaa ongelmia, etsi paikalle joku, joka voi auttaa selvittämään, mistä on kysymys. Myös lähetystyöntekijät voivat olla avuksi.
5. Ota yhteyttä seurakunnan diakoniatyöntekijään, maahanmuuttajatyöstä vastaavaan henkilöön ja kirkkoherraan.
6. Ryhtykää selvittämään henkilön tilannetta.
7. Pyytäkää nähtäväksi turvaa hakevan kaikki turvapaikkahakemukseen liittyvät ja muut hakijan tilanteeseen liittyvät asiakirjat. Jos kaikkia papereita ei ole henkilön hallussa, kehoita häntä pyytämään niitä hänen asiaansa hoitaneelta tai hoitavalta lakimieheltä. Muista luottamuksellisuus, tiedot ovat arkaluontoisia.
8. Neuvotelkaa henkilön lakimiehen, asiantuntijoiden tai muun pakolaisoikeutta tuntevan lakimiehen kanssa.
9. Lukekaa paperit yhdessä asiakkaan kanssa, jos kielitaito antaa siihen mahdollisuuden.
10. Pohtikaa tilannetta rauhassa ”yön yli”, jotta voisitte muodostaa tilanteesta kokonaiskuvan.
11. Huomioikaa turvaa hakevan henkinen tila ja huolehtikaa hänen päivittäisestä jaksamisestaan.
12. Oikaiskaa turvaa hakevan mahdollisia harha- ja epäluuloja.
13. Älkää tehkö mitään ilman asianomaisen omaa suostumusta.
14. Viekää näkemyksenne ja esityksenne kirkkoturvan soveltamisesta seurakunnan johdolle tai kirkkoherralle ja seurakuntaneuvostolle päätöksen tekemistä varten.
15. Selvittäkää turvaa hakevalle seurakunnan päätöksen sisältö ja myös se, miten pitkään kirkkoturva-käytäntö ja taloudellinen tukeminen voivat jatkua.
16. Organisoikaa vapaaehtoisverkosto, joka huolehtii henkilön asumisesta ja käytännön elämisen tarpeista niin kauan kuin henkilö viipyy seurakunnan tiloissa.
17. Ottakaa yhteys paikalliseen poliisiin ja tiedottakaa, että seurakunta on ottanut huolehtiakseen kyseisestä henkilöstä uuden turvapaikka- tai oleskelulupakäsittelyn aikaansaamiseksi.
18. Ryhtykää kokoamaan mahdollista uutta todistusaineistoa ja lausuntoja yhteistyössä autettavan ja hänen lakimiehensä kanssa.
19. Keskustelkaa ja pohtikaa yhdessä erilaisia mahdollisuuksia, myös vapaaehtoista kotiin paluuta.
20. Huolehtikaa omasta jaksamisestanne yhdessä.

LIITE: MITEN TOIMIMME ESPOON SEURAKUNNISSA, JOS JOKU HAKEE MEILTÄ SUOJAA TAI TURVAA?

Nämä ovat väliaikaiset ohjeet kirkkoturvatapausten varalle Espoon seurakunnissa. Valtakunnallisia kirkkoturvaohjeita ollaan parhaillaan päivittämässä. Espoon seurakuntien viralliset ohjeet laaditaan, kun päivitetty ohjeet ovat valmistuneet.

Nämä ohjeet on käytä läpi ja niitä on täydennetty torstaina 21.11.2014 Kirkkoturvaseminaari II:ssa. Seminaarissa olivat läsnä Espoon seurakuntien kirkkoherrat, hallintopäällikkö, yhteisen seurakuntatyön päällikkö ja seurakuntien monikulttuurisuustyöstä vastaavat työntekijät.

Nämä ohjeet on koontanut Espoon seurakuntayhtymän monikulttuurisuustyön sihteeri Matti Peiponen.

I. TIETOA KIRKKOTURVA -ASIASTA

Kirkkoturva-asian perusdokumentteja ovat seuraavat asiakirjat:

- Kirkko turvapaikkana. Suomen Ekumeenisen Neuvoston julkaisu LXXXII. Helsinki 2007 http://www.ekumenia.fi/data/liitteet/kirkko_turvapaikkana_2007-3.pdf
- Kyrkan som fristad. Ekumeniska Rådets publikationer LXXXII. Helsingfors 2007 http://www.ekumenia.fi/data/liitteet/kyrkan_som_fristad_2007-2.pdf
- Kirkko turvapaikkana -opas seurakunnille KDY 2010: (toim.huom: tässä linkki 2015 päivitettyyn oppaaseen: www.sakasti.evl.fi/kirkkoturva)
- TAVOITEALUE F: Turvapaikka-menettelyn suunnitelma. SEURAKUNTIEN TOIMINNAN YHTENÄISTÄMINEN. Tavoite- ja organisointiasiakirja. Hanke 9: Maahanmuuttajatyön toimintatavat ja tehtäväjako. Raportti 24.5.2010 (katso LIITE (tämän asiakirjan lopussa))

II. KIRKKOTURVAN PERUSPERIAATTEET

Suomen Ekumeeninen Neuvosto (SEN):

http://www.ekumenia.fi/kirkot_ja_maahanmuuttajat/kirkko_turvapaikkana_-julkaisu/

Kirkko turvapaikkana -julkaisu

Kirkko turvapaikkana -periaate on hyvin vanha: siitä on viitteitä jo Vanhassa testamentissa. Lähtökohtana lähimmäisenrakkaus: kristittyinä velvollisuutemme on auttaa. Toiminta aktivoitui Euroopassa toisen maailmansodan juutalaisvainojen myötä. Nykyisenkaltaisen turvapaikkatoiminta käynnistyi useissa Euroopan maissa 1970-luvulla.

Kirkko turvapaikkana -käytännön periaatteita

- Tilanne perustuu aina yksittäisen ihmisen tai perheen yhteydenottoon ja avunpyyntöön, ei seurakunnan aloitteeseen.
- Turvapaikan tarjoaminen on äärimmäinen toimenpide silloin, kun kaikki muut keinot on käytetty.
- Käytännön lähtökohtana on avoimuus ja turvaa hakevan ihmisen asian ajaminen (vrt. piilottaminen).
- Turvapaikan tarjoaminen perustuu yhteisön tukeen.
- Käytännöllä ei ole laillista sitovuutta.

Milloin kirkkoturvapaikka voidaan tarjota?

Turvapaikka voidaan tarjota, jos vähintään yksi seuraavista ehdoista täyttyy:

- 1) Hakijalla on perusteltu vainon pelko
- 2) Hänen perhe-elämäänsä kohdistuu vakava uhka
- 3) Hänen tähänastinen turvapaikkaprosessinsa ei ole ollut oikeudenmukainen
- 4) Hänen turvapaikkahakemuskäsittelynsä liittyvä tutkinta on ollut puutteellinen

Ohjeistuksen tausta

Esimerkiksi Saksassa ja Hollannissa toimii verkostoja, jotka tukevat Kirkko turvapaikkana -toimintaa (INLIA, BAG) ja antavat käytännön tukea ja neuvoa. Norjassa luterilainen piispainkokous on laatinut ohjeistuksen kirkko turvapaikkana -tilanteita varten. Suomen ohjeistusta laadittaessa mallia otettiin mm. Iso-Britanniassa laaditusta Sanctuary-ohjeistuksesta. Sen on tehnyt Churches Commission for Racial Justice -järjestö.

Ohjeistuksen luonne

- Julkaistu SEN:n julkaisusarjassa SEN:n hallituksen hyväksymänä.
- Luonteeltaan suositus, ei sido SEN:n jäsenkirkkojen eikä niiden seurakuntien toimintaa.
- Toiveena on, että paikallistasolla keskustellaan ohjeistuksesta ja mahdollisesti myös sovitaan paikallisista toimintamalleista.

III. KIRKKOTURVAN PÄIVITYS ESPOON SEURAKUNTIEN OSALTA

Ohjeet on kopioitu julkaisusta: Kirkko turvapaikkana. Suomen Ekumeenisen Neuvoston julkaisuja LXXXII. Helsinki 2007. Sivut 4–5.

Espoon seurakuntien koskevat tarkennukset on merkitty →.

→ Espoon seurakaunnissa laaditaan kirkkoturvapauksia varten valmiussuunnitelma, jossa vastuunjaot (vastaanottaminen, tilanteen selvittäminen, päätöksenteko-prosessi, majoitus ja tiedotus). Monikulttuurisentyön sihteeri laatii ehdotuksen Espoon seurakuntien yhteisiksi ohjeiksi. Suunnitelmat laaditaan, kun valtakunnalliset päivitykset ovat valmiina.

→ nimetään jokaisessa seurakunnassa työpari (2 vastuuhenkilöä) kirkkoturvapauksia varten

Näin kohtaat turvaa hakevan

1. Kun ulkomaalainen saapuu seurakuntaan, kirkkoon, leirikeskukseen tai luostariin, ota hänet vastaan ystävällisesti ja huolehdi hänen välittömistä tarpeistaan.
2. Pysy rauhallisena.
3. Jos henkilö on hädissään, rauhoita häntä.
4. Jos kieli tuottaa ongelmia, etsi paikalle joku, joka voi auttaa selvittämään, mistä on kysymys. Muista ystävällisyys ja sanattoman viestinnän vaikutus.
5. Ota yhteyttä seurakunnan diakoniatyöntekijään, diakoniatoimikuntaan, maahanmuuttajatyöstä vastaavaan henkilöön tai kirkkoherraan/johtavaan pastoriin.

→ selvitetään, onko kyseessä normaalin diakonian piiriin liittyvä tarve vai todellinen kirkkoturvapaus

*jos kirkkoturva tarjoamista harkitaan

- otetaan yhteys kirkkoherraan ja kirkkoturvan vastuuhenkilöihin
- jos turvan haku tapahtuu leirikeskuksesta tai seurakuntayhtymän virastossa, otetaan yhteys yhteisen kirkkoneuvoston puheenjohtajaan
- tiedotetaan monikulttuurisentyön sihteeriä ja viestintää
- tiedotetaan Espoon hiippakunnan piispaa ja kansainvälisen työn asiantuntijaa
- varmistetaan, että luottamuksellisuus säilyy

6. Ryhtykää selvittämään henkilön tilannetta.

7. Pyytäkää nähtäväksi turvaa hakevan kaikki turvapaikkahakemukseen liittyvät ja muut hakijan tilanteeseen liittyvät asiakirjat. Muistakaa luottamuksellisuus, tiedot ovat arkaluontoisia.

8. Neuvotelkaa asiantuntijoiden, erityisesti pakolaisoikeutta tuntevan lakimiehen kanssa

- esim. Pakolaisneuvonta ry.

9. Lukekaa paperit yhdessä henkilön kanssa. Tulkkausapua voi etsiä esim. lähetysjärjestöjen kautta.

- monikulttuurisuussihteerillä on tietoa maksullisista tulkkauspalveluista harvinaisemmille kielille

10. Pohtikaa tilannetta rauhassa ”yön yli”, jotta voisitte muodostaa tilanteesta kokonaiskuvan.

11. Huomioikaa turvaa hakevan henkinen tila ja huolehtikaa hänen päivittäisestä jaksamisestaan.

12. Keskustelkaa ja pohtikaa yhdessä erilaisia mahdollisuuksia, myös vapaaehtoista kotiinpaluuta.

13. Huolehtikaa omasta jaksamisestanne yhdessä.

14. Torjukaa turvaa hakevan mahdollisia harha- ja epäluuloja.

15. Älkää tehkö mitään ilman asianomaisen omaa suostumusta.

16. Viekää näkemyksenne ja esityksenne kirkko turvapaikkana -käytännön soveltamisesta seura-kunnan johdolle tai kirkkoherralle ja seurakuntaneuvostolle päätöksen tekemistä varten.

- tässä vaiheessa esitetään, että kirkkoturvaa sovellettaisiin

- selvitetään seurakuntayhtymän kiinteistöpalveluiden kanssa, miten turvaa hakevan asuminen järjestetään

- huolehtikaa asiasta tiedottaminen viestinnän kanssa

17. Organisoikaa vapaaehtoisverkosto, joka huolehtii henkilön asumisesta ja käytännön elämisen tarpeista niin kauan kuin henkilö viipyy seurakunnan tiloissa.

→ huolehtikaa henkilön suojasta, ravinnosta, henkisestä tuesta, hengellisestä tuesta ja juridisesta tuesta

18. Selvittäkää turvaa hakevalle seurakunnan päätöksen sisältö ja myös se, miten pitkään kirkko turvapaikkana -käytäntö ja taloudellinen tukeminen voivat jatkua.

19. Ottakaa yhteys paikalliseen poliisiin ja tiedottakaa, että seurakunta on ottanut huolehtiakseen kyseisestä henkilöstä uuden turvapaikka- tai oleskelulupakäsittelyn aikaansaamiseksi.

- ottakaa yhteys Espoon turvapaikka-asioita hoitavaan poliisiin (tällä hetkellä Timo Halinen)

20. Ryhtykää kokoamaan mahdollista uutta todistusaineistoa ja lausuntoja yhteistyössä autettavan ja hänen lakimiehensä kanssa.

→ tukeutukaa näiden alojen asiantuntijoihin. Päävastuu turvapaikkaprosessin uudelleenkäynnistämisestä ei ole seurakunnalla. Ihmisestä välittäminen ja toivon ylläpitäminen ovat seurakunnalle luontevia vastuita kirkkoturvatilanteessa.

→ jos henkilö kuitenkin saa kielteisen päätöksen turvasta ja käännytetään, pitääkää häneen yhteyttä mahdollisuuksien mukaan

LIITE: SEURAKUNTIEN TOIMINNAN YHTENÄISTÄMINEN

Tavoite- ja organisointiasiakirja

Hanke: 9. Maahanmuuttajatyön toimintatavat ja tehtäväjako_Raportti 24.5.2010

TAVOITEALUE F:

Turvapaikka-menettelyn suunnitelma

• Tehdä ehdotus seurakuntaneuvostoille seurakuntakohtaisten valmiusohjeiden luomiseksi kirkosta turvapaikkaa hakevien varalle.

1. Seurakunta tiedottaa työntekijöilleen yleiset menettelytavat Kirkko turvapaikkana – menettelyssä.
2. Kirkko turvapaikkana – käytännön seurakuntakohtainen valmiussuunnitelma on kaikkien tiedossa.
3. Kirkko turvapaikkana menettelyn seurakuntakohtaiset vastuuhenkilöt on nimetty ja kaikkien tiedossa.
4. Turvapaikkamenettely ei tarkoita epäluottamusta oikeusjärjestelmään, vaan tarjoaa mahdollisuuden palauttaa asia uuteen käsittelyyn selkeissä tapauksissa. Turvapaikka on poliisin tiedossa. Kyse on lähinnä henkisen turvapaikan antamisesta. Turvapaikkapäätös voidaan tehdä dokumenttien ja lakiasiantuntemukseen perustuen, suurta harkintaa noudattaen.

Espoolainen toimintakäytäntö:

Valmistavat toimet

- Seurakuntaneuvoston päätös siirtää päätöksenteko valtaa turvapaikkatapauksissa kirkkoherralle
- Sovittu tiedon kulku, kun turvapaikan hakija apua pyytää: kirkkoherra / turvapaikka-tapauksista vastaava työntekijä, diakoniatyö, tiedotus (tarvittaessa), vapaaehtoistoimijat
- Sovittu työnjako ja tehtävien siirto diakoniatyössä
- Ennakkovarautuminen muiden resurssien (rahoitus) muodossa
- Vapaaehtoisringin kokoaminen ja kouluttaminen (lääkäri, juristi, psykologi, sosiaali-työntekijä, kolmannen sektorin toimijat, muut vapaaehtoiset)
- Sovittu työnjako seurakunnallisen diakoniatyön (yhteisen diakoniatyön) kanssa, asiantuntija-apu
- Kiinteistöpalvelut, sovittu ennakkovarautuminen asumisen suhteen

Kun tilanne syntyy

- onko kyseessä normaalin diakonian piiriin liittyvä tapaus vai todellinen Kirkko turvapaikkana –tapaus.
- mikä on tilanne ja viranomaispäätökset
- mitä toimeenpaneva poliisi sanoo tilanteesta. Espoossa Kilon poliisissa Jyrki Kallio hoitaa turvapaikka-asioita tällä hetkellä.
- konsultointi seurakuntayhtymään

Asiakkaan kohtaaminen

- esiselvitys (kirkkoherra)
- tiedotusvastuu (kirkkoherra ja sovitus tiedottaja ja ESY:n viestintä)
- kokonaisvastuu (kirkkoherra)
- määritellään tapauskohtainen roolitettu yhteyshenkilöjoukko
- rauhallinen vastaanotto (diakoniatyö, muu työntekijä)
- välittömän turvan ja suojan anto (diakoniatyö, vapaaehtoiset)
- tilapäisen asunnon osoittaminen (kiinteistöpalvelut/ESY, diakoniatyö)
- tulkkipalvelut, äidinkielen ja kulttuurin näkökulma huomioon ottaen.

Turvan antaminen

- suoja (kiinteistöpalvelut/ESY, diakoniatyö)
- ravinto (diakoniatyö, muu tuki)
- henkinen tuki (diakoniatyö, muu ammattiapu, vapaaehtoiset)
- hengellinen tuki (papit, diakoniatyö, muu uskonnollinen yhteisö)
- juridinen tuki (lakimies, muu edustaja)
- tarpeenmukainen tiedotus poliisille, tiedotusvälineille ja sisäinen tiedotus (kirkkoherra, viestintä)

Turvatarpeen jatkuminen

- johto- ja tiedotusvastuu (kirkkoherra)
- suojan ja tuen tarpeen jatkuminen (diakoniatyö, muut työntekijät, vapaaehtoiset toimijat)
- henkisen tuen tarpeen jatkuminen (diakoniatyö, muut työntekijät, vapaaehtoiset toimijat)
- hengellisen tuen tarpeen jatkuminen
- perustoimeentulon hakeminen tietyissä tilanteissa (sosiaalitoimi)
- asuminen (kiinteistötoimi, diakoniatyö)

Jos henkilö kuitenkin käännytetään maasta

- miten pidetään yhteyttä?
- vaatiiko muita toimenpiteitä?

Espoon seurakuntayhtymän rooli turvapaikka-asiassa

- seurakuntayhtymän tukipalvelut huolehtii ajankohtaisen Kirkko turvapaikkana -materiaalin ja tapauskertomusten saamisesta maahanmuuttajatyön yhdyshenkilöiden ja kirkkoherrojen käyttöön
- seurakuntien tukipalvelut järjestää maahanmuuttajatyön yhdyshenkilöille koulutusta turvapaikka-asioissa
- seurakuntien tukipalvelut antaa konsultointiapua turvapaikkatilanteessa
- kiinteistöpalvelut määrittelevät turvapaikan hakijan/hakijoiden ensisijaiset sijoituspaikat
- kiinteistöpalvelut määrittää seurakunnille keskuudestaan vastuuhenkilön ja toiminta-tavan turvapaikkatapauksissa
- Espoon seurakuntayhtymän viestintä ja seurakuntien tiedottajat sopivat valmiussuunnitelmasta, varmaan käytössä olevan kriisiviestinnän toimintatavan mukaisesti
- Espoon seurakuntayhtymän viraston johtoryhmä määrittelee menettelytavat Kirkko turvapaikkana -asioissa yhteisten työmuotojen osalta
- Yhteisen kirkkoneuvoston puheenjohtajalla on oltava valtuudet Kirkko turvapaikkana - tilanteessa, joka sattuisi koskemaan Espoon seurakuntayhtymää kiireellisenä.